

REDAKCJA CZYNNA CODZIENNIE
z wyjątkiem świąt od g. 11 rano do g. 2 w nocy.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie 3.00
z odnośnieniem do domu 3.00

CENA OGŁOSZEŃ: przed tekstem 30 gr., w tekście (przed kłójką) 40 gr., za tekstem 15 gr. za milimetr jednoszpaltowy, drobne za wyraz 10 gr., posady i prace poszukiwane po 5 gr. za wyraz.
Fantazyjne i tabele o 50% drożej.

ZYCIE NOWOGRODZKIE

DZIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRODZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Znowu tragiczny lot przez Atlantyk

WARSZAWA 20.X. (PAT.) Według otrzymanych tu wiadomości należy przypuszczać, że lot Mac. Donalda przez Atlantyk na awionetce zakończył się śmiercią śmiałego lotnika. Wiadomości podawane przez różne radio-stacje są sprzeczne.
Jedną z nich podaje że aparat był widziany w odległości 800 mil od lądu — lecz w chwili gdy go obserwowano nastąpił wybuch zbiornika benzyny. Według zaś drugiej wiadomości lotnik miał dawać sygnały świetlne wzywające ratunku.

Prasa niemiecka

zarzuca Polsce winę zerwania rokowań

BERLIN, 20.X. (PAT.) „Deutsche Diplomatische, Politische Korrespondenz“ w obszernym artykule omawia sprawę zerwania rokowań handlowych i podaje że strona niemiecka gotowa jest opublikować materiały dotyczące rokowań polsko-niemieckich pod następującymi warunkami.
1) Aby publikacja nie dotyczyła tylko ostatnich dwóch not lecz zawierała całą korespondencję w sprawie rokowań, gdyż opublikowanie ostatnich not byłoby wyrwanianiem z całości drobnego ułamka, co mogłoby w opinii publicznej wywołać nieuzasadnioną ocenę.
Oraz 2) aby publikacja nie była wykonana w chwili obecnej — gdyż ogłoszenie jej teraz mogłoby wywołać wrażenie, że zerwanie jest ostateczne co mogłoby spowodować jeszcze większe pogłębienie różnic.

Dziennik w dalszym ciągu broni stanowiska strony niemieckiej usiłując dowiedzieć, że winę zerwania rokowań ponosi strona polska. W dalszym ciągu pismo donosi, że przewodniczący delegacji niemieckiej Dr. Hermes wystosował depeszę do przewodniczącego delegacji polskiej w której zaznacza, że wobec stanowiska delegacji polskiej obrady poszczególnych komisji są bezprzedmiotowe.

Niemcy oczekują nowych propozycji polskich

BERLIN 20.X. (PAT.) „Frankfurter Zeitung“ w drugim wydaniu donosi z Berlina, że rząd Rzeszy obradował dziś ponownie nad sytuacją wytworzoną w związku z zerwaniem rokowań handlowych polsko-niemieckich.
Zdaniem pisma obrady dotyczyły możliwości podjęcia ponownie rokowań — przyczem rząd niemiecki ma oczekiwać propozycji strony polskiej w kierunku przyznania kompensat za uwzględnienie żądań polskich.

Sowiety odwołały swego attaché z Rygi

RYGA, 20.X. (PAT.) Agencja „Tass“ zamieściła notę Sowiecką do rządu lotewskiego, w której zaznacza, że stosunki panujące na Łotwie są nienormalne. Część prasy lotewskiej atakowała wojskowego attaché Sowieckich na Łotwie Sudakowa mimo, że rząd lotewski zobo-

Łotwa odwołała swego attaché z Moskwy

RYGA, (PAT.) 20. X. Rząd łotewski odwołał swego attaché wojskowego Kellera przebywającego w Moskwie. Znamienny jest fakt, że nota Sowieckich do rządu lotewskiego doręczona zo-

Sudakow uprawiał szpiegowstwo

RYGA 20.X. (PAT.) Pisma donoszą, że afera szpiegowska Łaube - Sudakow spowodowała rząd lotewski do zapropowowania Sowieckim dowolnej formy odwołania Sudakowa.
Sytuację skomplikował fakt że Sudakow nie otrzymał zaprosze-

nia na manewry armii lotewskiej. Poselstwo sowieckie w Rydze zaprotestowało przeciw temu po mianieniu i zażądało wyjaśnień.
Rząd lotewski w odpowiedzi zaznaczył, że stanowisko to nie ma charakteru zasadniczego lecz wyłącznie personalny.

Minister Składkowski

przybywa do Nowogródka

Jak się dowiadujemy, minister Spraw Wewnętrznych, gen. Sławoj-Składkowski po ukończeniu inspekcji na Wileńszczyźnie przybędzie w drodze powrotnej na inspekcję do Nowogródka, poszczególnych gmin.
Minister Składkowski interesował się na terenie Wileńszczyzny stanem sanitarnym miast i miasteczek, stanem dróg, przeprowadzając inspekcję do Nowogródka, poszczególnych gmin.

Bezstronny głos niemiecki o Polsce i rokowaniach niemiecko-polskich

W „Wirtschafts-und Export Zeitung“ ukazała się p. t. „Podróż do Polski“ sekcja artykułów konsula F. H. Derliena, omawiająca obecną gospodarczą sytuację kraju, oraz warunki i widoki traktatu handlowego polsko-niemieckiego.

Autor stwierdza na wstępie, iż życie ekonomiczne państwa polskiego okazuje w ostatnich trzech latach, spokojny, ale wciąż wzrastający rozwój. W ciągu tego czasu pod silną dłoń Piłsudskiego nastąpiła stabilizacja gospodarcza, jakiej przedtem Polska nie знаła. Znamiennym tego objawem jest skonstatowany statystycznie fakt, iż liczba bankructw w Polsce jest proporcjonalnie mniejsza, aniżeli w Niemczech. Wymiar sprawiedliwości w odniesieniu do spraw handlowych powszechnie uznany jest za obiektywny, co dla kupców, eksportujących do Polski, niemają przedstawia wagi. Należałoby także rozwinąć powstające z nieznajomości rynku, rozpoznać nie w Niemczech, a niemiecki najzupełniej fałszywe mniemanie, jakoby kupcy polscy kierowali się mniej solidnymi zasadami, aniżeli sfery kupieckie Zachodu.

Polska jest terenem gospodarczym całkowicie zachodniego typu; nad jego rozwojem i konsolidacją nietylko rząd, lecz wszystkie bez wyjątku koła gospodarcze, pracują z niesłychaną energią. Pomysłowość takiej tego znać wszędzie. Aparat komunikacyjny funkcjonuje bez zarzutu; punktualność polskich pociągów nie ustępuje niemieckim, tabor kolejowy znajduje się w dobrym stanie, przyczem część lokomotyw i wagonów wyrabiana jest w kraju. Pracuje się intensywnie nad przeprowadzeniem bitych szos; tam, gdzie brak jeszcze dostatecznie rozbudowanych linii kolejowych, zastępują je autobusy.
Port morski, Gdynia, rozwija się w szybkim tempie; jeszcze przed sześciu laty niewielka wioska rybacka wyposażona jest dzisiaj w najnowocześniejsze budowle i urządzenia portowe. Jej obrót towarowy w chwili obecnej sięga przeciętnie 2 mil. ton miesięcznie i wzrasta bezustannie; dzieje się to kosztem Gdańska.

W Poznaniu powstają, finansowane przez miasto i państwo, imponujące budynki: są to przygotowania do Powsz. Wystawy Krajowej, która ma być otwarta w r. 1929-ym dla uczczenia 10-lecia niepodległości państwa. Istnieje możliwość użytkowania budynków następnie jako pałacył Wilonów Targów Poznańskich, tych Targów, które w przeciwieństwie do lwowskich, zrzucone są głównie ku Zachodowi i winny zainteresować kupiectwo środkowej Europy.
Bismark orzekł niegdyś, iż decydującym czynnikiem rządzenia państwem są nie tylko ustawy, ile urzędnicy; trzeba przyznać, iż Polska administracja jest doskonale przez swój sztab urzędników. Jest to fakt, rzucający się w oczy każdemu cudzoziemcowi, a potwierdzony zarówno przez rdzennie polskich, jak i niemieckiego pochodzenia handlowców całego kraju.
Opcokrajowiec, obejmujący całość sytuacji, odnosi ostateczne wrażenie, iż Polskę uważać należy za organizm gospodarczy, kierowany wedle zachodnio-europejskich zasad, posiadających perspektywę zdrowego rozwoju, który może przynieść w przyszłości niejedną jeszcze niespodziankę. Niemieckie kupcy uczynią właściwie, jeżeli liczyć się będą z Polską, jako z poważnym i doniosłym czynnikiem ekonomicznym. Polska, zdaniem autora, jest krajem, który przez czas dłuższy jeszcze wymagać będzie kredytów; kupiec niemiecki winien zatem wejść w bliższe stosunki z polskim swym kontrahentem i poznać dokładnie zdolność konsumpcji kraju w odniesieniu do towarów niemieckich.
W artykule następnym stwierdza Derlien z naciskiem, iż tryletnia wojna handlowa między obu państwami nie przyniosła korzyści żadnej ze stron. Przeciwnie zahamowała ich rozwój gospodarczy. W Polsce od chwili uzyskania w październiku roku 1927-go pożyczki stabilizacyjnej, powstał pod naciskiem wojny celnej cały szereg gałęzi przemysłu, wytwarzających towary, importowane dotychczas z Niemiec. Dotyczy to technicznych wyrobów gumowych, biżuterii, pewnych przyrządów metalowych, obuwia, etc. Straty niemieckiego przemysłu samocho-

Ciężary gminne

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, iż zebranie gminne może zamienić obowiązek dostarczania podwód w naturze na odpowiednią składkę pieniężną, może również przekazać ciężar dostarczania bezpłatnego podwodu gminie, w tym jednak wypadku, gdy związane z tym wydatki znajdują pokrycie w budżecie gminy i gdy gmina nie korzysta z zapomóg Powiatowego Związku Komunalnego.

Ruch emigracyjny w sierpniu r. b.

Według zebranych przez Urząd Emigracyjny cyfr tymczasowych wyjechało z Polski w sierpniu r. b. ogółem 9088 osób, z czego na państwa Europy przypada 4784 emigrantów, na kraje pozaeuropejskie 4304. Szczegółowe zestawienie wykazuje, iż do Francji udało się w omawianym okresie 3.556 osób, do Niemiec 1.031, do Belgii 110, do Stanów Zjednoczonych AP. 409, do Kanady 1.448, Argentyny 1.444, Brazylii 260, do Urugwaju 55, do Afryki 40, do Palestyny 60. Powróciło do kraju ogółem 1.916 reemigrantów, przyczem z Europy 1.344, z krajów pozaeuropejskich 572. Reemigracja z Francji wyniosła 550 osób, z Niemiec 447, z Rumunii 47, ze Stanów Zjednoczonych AP. 124, z Kanady 65, z Argentyny 97, z Brazylii 2, z Palestyny 117.

dotowego sięgają w latach ostatnich milionów. Niezależnie od tego, część dawnego eksportu do Polski, objęli Amerykanie i Anglik.

Niemieckie sfery przemysłu przetwórczego, zainteresowane w wywozie, winny wpłynąć na to, by zrezygnowano wreszcie z doktrynerskiego punktu widzenia, a rokowania doprowadzono możliwie szybko do ostatecznego rozwiązania; w ten sposób zostałyby wreszcie uwzględnione interesy niemieckiego przemysłu, cierpiącego od lat z powodu niestabilnej sytuacji. Należy przypuszczać, iż zagadnienia eksportu do Polski, objęli Amerykanie i Anglik.

Należy wyrazić ubolewanie, że niemieckim sferom przemysłowym nie udało się dotychczas poddać gruntownej rewizji i przewartościowaniu zastrzeżeń agrarjuszy, z powodu których niewątpliwie rokowania ulegają wciąż nowej zwłoce.

KRONIKA LIDZKA

Walka z zachwaszczeniem gruntów

Ministerstwo Rolnictwa zawiadomiło Wydział Powiatowy, iż na skutek memorjału złożonego w swoim czasie przez delegację Wydziału Powiatowego, zostanie wydane rozporządzenie celem przymusowego zwalczania szkodliwych chwastów (osty, kania-

ki i t. p.). Dopilnowanie wykonania będzie należało do obowiązków władz samorządowych w ten sposób, że chwasty z gruntów zaniedbanych będą teplone na koszt opornych właścicieli tych gruntów.

Pożar

We wsi Arcisze, gminy wasiliskiej, wybuchł, wskutek zapalenia się sady z kominie, pożar na szkodę Bronisława i Józefa Borysiewiczów i Antoniego Lebledzkiego. Spaliły się 2 domy mieszkalne i 3 obory. Straty wynoszą około 10 tysięcy złotych.

Kronika słonimska

Troska o wyszkolenie personelu

Jak nas informują, Rady gminnych i powiatowych, w których gminach wystąpiłoby wyłączenie z urzędu, w sprawie ustalenia programu obchodu uroczystości postanowiono wejść w porozumienie z Komitetem Powiatowym, w czasie najkrótszym. Ponadto dokonane zostały wybory do Komitetu Gminnego do którego weszło 14 osób.

300 złotych. Czyn tych Rad zasługuje na uznanie i życzyć należy nadzieje, że inne Rady Gminne, dbając o wyszkolenie swoich pisarzy pójdą śladem wspomnianych gmin.

Obchód Dziesięciolecia w gminie Miżewicze

Wobec zbliżającego się Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Państwa, w dniu 16 b. m. w lokalu Urzędu Gminnego w Miżewicach odbyło się zebranie organizacyjne Komitetu Gminnego Obchodu, na które przybyli mieszkańcy poszczególnych wsi tej gminy w liczbie 70 osób. Zebranie zagalę p. Bolesław Rotkiewicz wyjaśniając zebraniom cel zebrania i znaczenie nadchodzącego Świąta Narodowego. Z kolei przystąpiono do wyboru przewodniczącego i asystentów, oraz sekretarza na których jednogłośnie wybrano pp.

wójta Pawła Tawłaja, Aleksandra Olechnowicza, Jana Krotka i Bolesława Rotkiewicza. Przewodniczącym p. Tawłaj podkreślił konieczność urzędowania jaknajspanialszego obchodu, w którym wzięliby udział wszystkie miejscowe szkoły, organizacje społeczne i samorządowe oraz ludność. W sprawie ustalenia programu obchodu uroczystości postanowiono wejść w porozumienie z Komitetem Powiatowym, w czasie najkrótszym. Ponadto dokonane zostały wybory do Komitetu Gminnego do którego weszło 14 osób.

Z teatru

W dniu 16 b. m. w sali Dramatycznej „Nowości” odegrał sztukę Ludowego w Słonimie zes. „Małkę Szwarcenkopf”, pół artystów warszawskich z te-

czasopism
Nr. 43 Tygodnika „Kobieta Współczesna” przynosi jak zwykle cykl ciekawych artykułów, który otwiera artykuł p. H. Bohuszeńskiej p. t. „Po tygodniu Dziecka” omawiający bilans tygodnia. Następują i wspomnienia literackie o Deotymie i J. Orzechawce i barwnie napisany artykuł o wrażeń pierwszych samodzielnych lotów p. K. Muszałówny. Następnie miejsce zajmują: powieść p. M. Dąbrowskiej „Domowe Progi” wiersze p. Martkiewiczówny, oraz nowela p. Rymkiewicza „Różowa-złotoczarne”. Sprawozdanie z wystawy kobiecej w Szwajcarii „Saffa” A. K., Kongresu „Union Catholique D'Etudes Internationales”, oraz artykuły „Wrażenia z Polesia”. Szkoła młodego Dziecka i zwykle recenzje i wiadomości dopełniają treści pięknie ilustrowanego numeru. Piękny jest dodatek „Mój Dom” i bilans robót.

— **Opuścił prasę zeszyt 9 „Polskiego Przemysłu Budowlanego”** zawierający następujące artykuły: Gdy sama oaza dalekiej — chcemy ujrzyć przynajmniej jej fatamorgany; Z rynku ceglanego; Sp. prof. Stanisław Noakowski; Próby i doświadczenia z cementem portlandzkiem, inż. Wacław Zenczykowski; Amerykańskie rucho- me rusztowanie murarskie, budowniczy: Leon Suszyński; Targi Północne w Wilnie; Zastosowanie impregnacji Kobra w budownictwie, inż. Z. Przewalski; Z wędrowek „Polskiego Przemysłu Budowlanego” po zagłębiu naftowym. Migawkowe zdjęcia z Borysławia, Drohobycza i Truskawca, Tadeusz Jan Żmudzkiński; Katowicka wystawa „Wnętrze Domu”; Gmach b. Kolegium Jezuitów w Żodźszyszach, inż. W. Lengauer, Kronika budowlana; Dział ogłoszeniowy.

RADJO-PROGRAM

WARSZAWA fala 1.111.

Niedziela, 20 października r. b.
10.15—11.45. Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej.
12.50—12.10. Sygnał czasu.
12.10—14.00. Program symfoniczny.
14.00—14.20. Odczyt p. t. „Jak żyć i krowy przy tegorocznym braku paszy”.
14.20—14.40. Odczyt p. t. „Przechowywanie owoców przez zimę”.
14.40—15.00. Odczyt p. t. „Najważniejsze wiadomości i wskazania rolnicze”.
15.00—15.15. Komunikaty.
15.15—17.20. Koncert symfoniczny.
17.20—17.45. Odczyt p. t. „Z wiozcygł myśliwskiej—inkermez”.
17.45—18.00. „Chwilka lotnicza”.
18.00—19.00. Koncert popularny.
19.00—19.20. Rozmaitości.
19.20—19.45. Odczyt p. t. „Bocznia Antena”.
20.00—21.25. Rozrywki umysłowe.
20.30—22.00. Koncer wieczorny.
22.00—22.30. komunikaty.
22.30—23.3. Transmisja muzyki tanecznej.

Poniedziałek 22 paźdz. r. b.
11.56—12.10. Sygnał czasu.
15.00—15.20. Komunikaty.
15.45—16.00. Tygodniowy przegląd komunikacyjny.
16.00—16.30. Muzyka płyt gramofonowych.
16.30—16.55. Program dla dzieci.
16.55—17.10. Przerwa.
17.10—17.35. „Wspomnienia i refleksje karykaturzysty”.
17.35—18.00. Odczyt p. t. „Udział Ministerstwa W. R. O. P. w Powiatowej Wystawie Krajowej w Poznaniu”.
18.00—19.00. Muzyka taneczna.
19.00—19.20. Rozmaitości.
19.30—19.55. Lekcja języka francuskiego.
19.56—20.00. Sygnał czasu.
20.00—20.10. Komunikat rolniczy.
20.30— Transmisja z Poznania.
22.00—22.30. Komunikaty.
22.30—23.30. Transmisja muzyki tanecznej.

Kanarki Harcerskie i turkoty wraz z klatkami do sprzedania, ul. Słonimska 15. Józef Derylak. 416 7.

Szofer-mechanik

poszukuje posady w mieście lub na prowincji. Zgłoszenia kierować do Administracji „Zycia Nowogrodzkiego” sub „Szofer”. 417-2.

Posiadam na składzie radioaparaty i przyrządy radiotechniczne najnowocześniejszej firmy krajowej „NATAWIS”.
Ceny przystępne. — Dogodne warunki.
Nowogródek, W. Rynek 25.
Inż. A. KLUBOK

Bank Spółdzielczy Kupców, Przemysłowców i Rzemieślników w Lidzie
Sp. z ogranicz. odpowiedzialn.
Lida, Suwalska 40, telefon 93.
Rozpoczyna z dnem 15 października wszelkie operacje w zakresie bankowości wchodzące: przyjmuje wkłady, udziela pożyczki, inkasa i dyskonta weksli i inne.
Informacji udziela Stowarzyszenie Kupców Polskich.
Godziny urzędowania codziennie, oprócz świąt i niedziel: od 9-ej rano do 2-ej po południu. 410—3

AUTOBUS
p. Zieleniewskiego inż., kursuje stale i regularnie
Słonim—Baranowicze
Odjazd
Z Baranowicz do Słonima godzina 13 (1 pp.)
Z Słonima do Baranowicz godzina 15.30 (3.30 pp.)
Przejazd w jednym kierunku 4 zł. 50 gr. — Woj-skowi, urzędnicy — 4 zł. 368—8

Klub „OGNIKO” w Nowogródku
Rendez-Vous Eleganckiego Świata. — Pierwszorzędna kuchnia
Wyborna Wódka, Likjery i Wina. — Ceny konkurencyjne
W czasie obiadu i kolacji przygrywa znakomite trio
Otwarty do godziny 1 w nocy. 411-30
Kolacje urzędowe 2 dania do wyboru i herbata—1,50 zł.

Kino „POGOŃ” w Nowogródku
Dzisiaj i dni następne wyświetla film p. t.:
„MECZENNICZA ZMYŚLÓW”
Erotyczny dramat życiowy w 9 aktach
Uwaga: Dnia 20, 21 i 22 bm. od godz. 4 do 6 w. demostrowany będzie dla uczni i dzieci specjalny obraz naukowy p. t. „Podróż Collina Rossa naokoło świata w 8 aktach
Wstęp 50 groszy

KINO „NOWOŚĆ” w STOLPCACH
wyświetla w dniach 15, 16, 17 i 18 października film p. t.:
„Postrach Singapuru”
oraz komedia w 2 aktach

Polecam P. T. Publiczności wyborowe wódki, likjery i wina, pierwszorzędnych fabryk
Ceny b. przystępne
Nowogródek W. Rynek 16.
S. TAJTELBAUM 413

Redaktor i wydawca Zygmunt Kamiński.

Najnowszy wynalazek polski
„STER”
Przyrząd zabezpieczający od wypadków samochodowych (Patent Nr. 63/20 8993)
Wyrób Pierwszych Nowogrodzkich Warsztatów Samochodowych
T. PACZESNY
Nowogródek, Piłsudskiego 9.
Ządać prospektów.
420

Czytajcie „Życie Nowogrodzkie”

KOBIETA WSPÓŁCZESNA
Ilustrowany tygodnik społeczno-literacki
W bogatym dziale artykułów społecznych na plan pierwszy wysuwają się trzy cykle:
1) **„W obronie dziecka”.**
2) **„Współczesna rodzina”.**
3) **„Kobieta i jej oraca zawodowa”.**
Redakcja „Kobiety Współczesnej” kładzie wielki nacisk na **dział praktyczny „oświaty kobiecego”,** któremu poświęca bezpłatny dodatek tygodniowy „Mój Dom” bogato ilustrowany i zawierający piękne tablice robót kobiecych, oraz dział mód opracowany przez wydziałnictwo Hachetta's „La Mode Pratique” w Paryżu.
Warszawa, Gosińskiego 20, tel. 401-24. Konto P. K. O. 14560.
Prenumerata: w Warszawie i na prowincji 5 zł.
Dla nauczycieli szkół powszechnych ulgowa prenumerata 3 zł. 90 gr.
Na żądanie wysyłamy numery okazowe.

KUPON
na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Zycia Nowogrodzkiego”.
Wyciąć i załączyć do listu.